

Suomalainen infra ei synny
ilman ammattimiehiä

Infra kiinnostaa, jos koulutuspaikkoja olisi

Suomalainen infra-ala on pian hätää kärsimässä, jollei alalle saada houkuteltua lisää nuoria tekijöitä. Pula on sekä työnjohdosta että ammattimiehistä.

Suomen suurimman infrarakentajan Lemminkäinen Oyj:n henkilöstöjohtaja Maria Neovius vakuuttaa, että infra-ala kiinnostaa nuoria, kovastikin. – Kyllä nuoret ovat oivaltaneet rakennusalan hyvän työllisyystilanteen. Rakennusteollisuus myös pysyy Suomessa, Neovius toteaa.

Syy siihen, miksei alalle kuitenkaan saada lähestulkoon riittävästi nuoria ammattitekijöitä, on Neoviuksen mukaan selvä. – Koulutuksen aloituspaikkoja ei yksinkertaisesti ole tarpeeksi. Tämä koskee kaikkia koulutusasteita. Infrarakentamista ei ole tunnistettu omaksi kasvavaksi rakennusteollisuuden alakseen, joka tarvitsee korvamerkittyjä aloituspaikkoja oppilaitoksiin.

– Infrarakentamiseen liittyy isoja taloudellisia arvoja, toteaa puolestaan Rakennusliiton puheenjohtaja Matti Harjuniemi.

Työnjohtajakin tarvitaan

Uudesta viime syksynä käynnistetystä ammattikorkeakoulutason

rakennusmestarikoulutuksesta ei ole juuri apua infra-alan työnjohtopulaan. – Koko rakennusmestarikoulutukseen saatiin ensimmäisenä vuonna 120 nuorisoasteen ja 40 aikuiskoulutuksen aloituspaikkaa, kun tarve olisi 500 paikkaa, Neovius kertoo.

Esimerkiksi pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulun Stadian uuteen koulutusohjelmaan ei perustettu lainkaan infra-rakentamisen suuntautumisvaihtoehtoa. Stadian ja Evtekin fuusiona syntyvä Metropolia saa ensi syksynä rakennusalan työnjohtokoulutukseen 60 aloituspaikkaa, jotka jakautuvat tasan lvi-tekniikan ja talonrakennustekniikan kesken.

– Infran tilanne on todellakin huono uudessa nuorisoasteen rakennusalan työnjohdon koulutuksessa. Oman suuntautumisvaihtoehdon saaminen edellyttäisi 20–30 lisäpaikkaa. Ensi syksyksi sellaista ei ole luvassa, koulutuspäällikkö Simo Hoikkala Stadiasta kertoo. Periaatteessa kaikki ammattikorkeakoulusta valmistuvat tuotantotehtäviin suuntautuneet insinöörit hakeutuvat uransa alkuvaiheessa hyvin samankaltaisiin tehtäviin – myös isoille infratyömaille työnjohtajiksi.

– Usein työmailla ei viihdytä pitkään, kun uravaihtoehtoja on niin paljon tarjolla.

Toimistotyöt vetävät, Hoikkala kertoo.

Esimerkiksi Lemminkäinen tarjoaa tällä hetkellä lisäeläkejärjestelmää insinööreille, jotka pysyvät työmailla työnjohtotehtävissä eivätkä siirry toimistotöihin.

Oppisopimuskoulutusta
fiilaamaan

– Suomessa on paljon nuorta työvoimareserviä, joka ei ole hakeutunut ammattikoulutukseen peruskoulun jälkeen. Näitä nuoria pitäisi saada infra-alalle esimerkiksi kehittämällä oppisopimuskoulutusta. Nykyinen systeemi on liian kankea monille maa- ja vesirakennusalan yrityksille, toteaa Maria Neovius Lemminkäiseltä.

– Vanhemmat, nuoret tai opot eivät usein tunne infra-ammatteja. Alan vetovoimaisuuden lisäämisessä on vielä tekemistä.

Infra-alan työvoimatarvetta on hieman toisaalta helpottanut muuntokoulutus, jossa esimerkiksi entisiä metsäteollisuuden harvester-kuskeja on koulutettu infra-alan koneiden ja laitteiden käyttäjiksi.

– Olemme saaneet todella hyvää työvoimaa muuntokoulutuksen kautta, Neovius kertoo.

Töitä riittää ympäri Suomea

Maa- ja vesirakennus- sekä asfalttialan yrittäjien ja yritysten etujärjestön Infra ry:n toimitusjohtajan Paavo Syrjön mukaan infra-alan työvoimapulan suurin syy on viime kädessä suomalaisessa koulutuspolitiikassa. – Tulijoita alalle on kyllä ollut jo muutaman vuoden ajan, Syrjö sanoo.

Infra-alan mainekin on parantunut. – Vaikka työmaille tarvitaan myös ns. lapiomiehiä, on alan teknologinen kehitys ottanut viime vuosina hurjia harppauksia. Käytännössä kaikki kaivuuhommat tehdään nykypäivänä satojatuhansia euroja maksavilla koneilla, jotka ovat täynnä viimeisintä teknologiaa. Tämä houkuttelee nuoria alalle.

Isot ja näyttävät infrahankkeet, kuten Vuosaaren satama, Kerava–Lahti-oikorata tai Helsinki–Turku-moottoritie ovat kasvattavat kiinnostusta alaa kohtaan. – Koska työmaita on ympäri Suomea, ei ammattimiehen tarvitse välttämättä muuttaa työn perässä pääkaupunkiseudulle.

Syrjön mukaan infra-alalla pitäisi olla useampia koulutusputkia ja -reittejä. – Olemme saaneet lisää erityisosaajia, kuten esimerkiksi maanalaisten kalliotilojen rakentajia alan yritysten järjestämän yhteishankintakoulutuksen kautta.

Tsemppiä ammattimiesten puolesta

Rakennusliiton puheenjohtaja Matti Harjuniemi toivoo alan yrityksiltä ennakkoluulottomampaa asennetta nuorten rekrytoinnissa infra-alalle.

Karsintamentaliteetti on ollut hänen mukaansa liian kova.

– Koko maa- ja vesirakennusala voisi ottaa nuoria ihmisiä yksiselitteiseen oppilasjärjestelmään ammattimiehen työpariksi. Nykyään alalle tuleva nuoren pitää olla suunnilleen yhtä pätevä kuin Jari Litmanen, vaikka seura olisi Mosabackan IFK.

Alan yrityksillä on Harjuniemen mukaan ollut hyvää tsemppiä ammattimiestensä puolesta.

– Esimerkiksi työsuhteita yritetään pitää yllä, lomautuksia ja lopputilejä vältetään mahdollisimman pitkälle.

– Työntekijöiden pitäisi päästä antamaan alan näyttötutkintoja myös aikuisiällä, Harjuniemi jatkaa.

Teksti: Tiina Ruulio